Ч. 240. Львів, Четвер дня 24 жовтня (6. падолиста) 1902. Річник VI.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . 20 кор.
на пів року . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць . 1·70 кор.
За границею:
на цілий рік 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Поляки між собою.

Чудний вид заколоту представляють тепер польскі сторонництва. Одно одному хотіло би видерти провід народно-польских справ і вибити ся на чоло народа. Тому з них кожде накликує до єдности і консолідациї, а поза плечі старає ся тоту консолідацию визискати для власної, партийної користи. Се вже відай така прикмета всїх консолідаций, де при ріжности цілий старають ся о спільну дорогу, але таку, яка би завела... на власне обісте. Так було і з памятною рускою консолідациєю, таке діє ся тепер, лише на більшу скалю у тій польскій консолідациї.

Клич до польскої консолідациї вийшов був, як звісно, зі сторони польскої буржуазийної »демократиї«, яка ґруповала ся коло старого »Słow-a polsk-ого«. Але їх накликуваня були голосом во пустини, бо в основу тої консолідациї они поклали прозаїчний клич економічних інтересів задля упромисловленя краю. Аж коли »Liga narodowa« з заграниці закупила Słowo і єго редакцию обняли єї делеґати, піднесло ся звідтам гасло вшехпольскости, яке немов зелектризувало, чи загіпнотизувало галицко-польску суспільність. Бо наші Поляки до витревалої, культурної і економічної праці, яка приносить реальні тревалі користи, не такі то дуже приклонні, але тим похопнїйші до народових шопок, які дають емоцию і розголос, та до авантур, що дають передсмак конспірациї та революциї і леліють надію на недалеке воскресенє обіцяного їм раю: давної Польщі.

По упадку Głos-у polsk-ого, який оснувала була давна редакция Słow-a, тим більше зріс вплив вшехпольскої пропаґанди, особливо між молодїжию. Гонячі за популярностию а спосібні люди вступали в ряди вшехпольскої партиї, яка кожду нагоду уміла визискати для подразненя умів і удержуваня між своїми приклонниками напруженого, боєвого настрою. Між першими, що старав ся виплисти на ширшу воду на тій всепольскій филї, був проф. Ґломбіньский.

Сей наглий зріст одного дневника і одної партиї занепокоїв чимало инші польскі сторонництва та їх орґани і они притьмом стали кермувати до тої самої бистрої струї: до народного шовінїзму. Досить вказати на моменти: Вжесня, Ґрунвальд, університетска сецесия, вец вшехпольскі, хлїборобский страйк, Конопніцка, а навпослїдок »задушки«, щоби сконстатувати ланцух безпреривних народових емоций з послїдного часу, при яких всї польскі сторонництва навзаводи хотять видерти собі пальму першеньства, хотяй позірно ідуть солїдарно на дійсного, чи змальованого неприятеля. Зразу тим страхополохом були Німцї, тепер вже Поляки дали спокій Німцям, а звернули ся всею силою проти Русинів. Проти Русинів вимірена ся консолїдация польских сторонництв, яка проявила ся не лише в »шопках« та стовпцях ґазет, але і між самосьвідомими полїтиками в державній радї.

Тому придивім ся їй близше, тій консолїдациї. Вже дивно стало кождому, що шляхоцкий краєвий видїл дав субвенцию на подорож завзятого опозиціоністалюдовця пос. Станіньского до Америки задля аґітациї за реемиґрациєю на Русь. Пояснити можна було се лише тим, що п. Станіньский станув в тій справі на вшехпольскім становиску всенародної польскої орґанїзациї. Ще дивнїйшим було, коли народовий демократ п. Ґломбіньский проливав сльози над недолею подільских шляхтичів, а людовець Ревакович, начальний редактор Kurjera, вислав єму ґратуляцийну адресу. Але і се дасть витолкувати ся лише тим, що п. Ґломбіньский, яко Вшехполяк, уважав своїм обовязком боронити тої старої опоки давної Польщи, шляхту, ну, а людовцї в своїй ривалїзациї о популярність не хотїли остати позаду. І звідси вийшло, що ті одинокі справдїшні польскі демократи, людовцї уповажнили п. Ґломбіньского до солїдарної заяви против страйків, ба що більше, навіть опісля апробували єго нікчемну промову.

І тут виявили ся панове демократи päpstlicher, als der Papst selbst, бо на слїдуючім засїданю ґр. В. Дідушицкий заложив публичний протест против тих чорних красок, які наложив п. Ґломбіньский на зображенє руского народа. Се вельми характеристичне, що шляхта, яка будь-щобудь жиє між нашим народом і зжила ся з ним, навіть у власнім інтересї не сьміла стерпіти таких очернень, які вшехпольска беззглядність кинула на руского хлїбороба. Що більше, Ґломбіньского, якого вшехпольскі крукуни, за єго памфлет в парляментї, хотїли вже зробити першим чоловіком і полїтиком в Польщи, Коло польске анї не вибрало на засїданю зараз по єго бесїдї, другим віцепрезидентом, анї навіть на опорожнене місце члена буджетової комісиї. Се дуже іритує Słowo polskie, а навіть Kurjer lwowski видав з того проводу пароль до нової борби з консерватистами.

Так отже консолїдация польских сторонництв проти Русинів поки-що розбила ся на двоє, а певно, що при найблизших виборах розлетить ся на троє, бо людовцї, які головно заступають реальні інтереси мазурского селяньства, чейже не схочуть уступити місця для заграничних, вшехпольских провокаторів і цькунів.

Хлїборобский страйк в державній радї.

Промова пос. Романчука.

Висока палато! Приступаємо до обговореня дуже сумних подій з австрийскої управи — само собою розуміє ся, що галицкої; бож Галичина є, як відомо, тим клясичним краєм польского неладу, бюрократичної самоволї, надуживаня урядової власти і взагалї всїлякого нарушуваня законів. Правда, був час і то недавно, вже за теперішного правительства, коли можна було надїяти ся поправи; однако з вини правительства она не наступила.

Коли теперішний президент мінїстрів перед несповна трема роками обняв свій високий уряд, він, заразом управитель мінїстерства внутрішних справ, видав в січни 1902 р. гарно написаний обіжник до полїтичних властий, в котрім теплими словами пригадував їм їх урядові обовязки, їх обовязки для держави і населеня. Найшлись тодї добродушні люди, особливо в Галичинї межи Русинами, що надїялись по тім обіжнику і по тім правительстві коли не значнїйшої якоїсь зміни, то бодай в части якоїсь поправи в п ганім безладю. Та они цїлком завели ся в своїх надїях. Галицкі полїтичні урядники уважають передовсїм мінїстра внутрішних справ лише з імени за свого найвисшого начальника, а за справдїшного свого мають галицкого намісника. І в тім поглядї утвердив їх на жаль таки сам мінїстер внутрішних справ. Коли того самого року, в котрім вийшов той обіжник, прийшли вибори до державної ради, повторили ся деякі виборчі шахрайства і давні надужитя, лише з троха иншою закраскою. А коли опісля в державній радї порушено тую справу, мінїстер в прямій суперечности з тими засадами, які сам висказав в обіжнику, взяв галицкі власти в оборону перед оправданими докорами. За тим пішло цїлком природно, що ті власти чули себе тим безпечнїйшими і при торічних соймових виборах допускали ся надужить ще в більшій мірі. І знов прийшла ся справа перед суд державної ради, і знов... хто взяв галицку управу в оборону?... п. мінїстер внутрішних справ!

Отже, розуміє ся, коли сего року склала ся в Галичинї так важна пригода, як страйковий рух, власти і урядники галицкої управи дали собі повну волю і розуміли, що їм всьо вільно. Тай справдї! Коли порівнати сегорічне поведенє галицких властий підчас страйків з поведенєм при сумної памяти Баденївских виборах з р. 1897, то виходить, що коли є яка ріжниця, то виладе она хиба ще на користь Баденївскої управи. Бо трупи були й тепер, хоч було їх менше, ранені були також; але замість 800 тодї арештованих, були тепер тисячі. Отсе цїла ріжниця межи теперішною а тодїшною управою.

Поки приступлю до подробиць мого внесеня, подам короткий нарис сегорічних галицких страйків. Говорити буду цїлком безсторонно.

Вже перед кількома роками видало руске радикальне сторонництво брошуру, котра указувала на страйк і бойкот в Ірляндиї. Хоч брошура досить розійшла ся між руским народом, то не мала она жадних практичних наслїдків. Аж перед двома роками, в р. 1900, проявив ся в полудневo східній части Галичини, в борщівскім повітї, страйковий рух, що в короткім часї обняв 15 громад. Мимо всїх заходів старостів, що станули по сторонї дїдичів, селяни не дали ся наполохати, витревали в страйку і переперли підвисшенє незвичайно малої платнї за роботу. Покарали, що правда, й тодї суди кількох селян арештами, але взагалї таки випав страйк на користь селян.

Під конець мин. року радили у Львові Русини на одних зборах над тим, як поступати собі против чим-раз частїйших нападів на інтереси руского народу. Були то збори не радикалів, а національно-демократичного, отже умиренїйшого сторонництва. Тодї між иншими способами оборони указувано також на страйки. Се й оголосили ми тодї прилюдно. А таки сего-

річні страйки були для декого несподіванкою. Дня 20. червня застрайкували сільскі робітники в однім селї перемишляньского повіту, а майже рівночасно також в повіті львівскім. Робітники жадали підвисшеня платнї, котра в Перемишлянщинї виносила 20—33 кр. при власнім харчи робітників, а в тім селї львівского повіту 14—25 кр. — також при власнім харчи. Підчас переговорів селян з дворами розширив ся страйк на сусїдні громади. Полїтичні власти, до котрих двори удали ся зараз о поміч, старали ся здержати страйк. В Перемишлянщинї арештовано трех парубків і відставлено до суду, але по переслуханю випущено їх зараз на волю. У львівскім повіті один двір спровадив робітників з инших громад і з того прийшло до колотнечі між місцевими і спровадженими: зараз вмішала ся жандармерия, арештовано 17 селян і заперто до вязниці. Незадовго потім повстав страйк коло Тернополя, а товчком до него був страйк будівельних робітників в самім містї. Робітники ті звернули ся з просьбою до маґістрату і староства, щоби не пускали до міста сільских робітників. Маґістрат справдї звернув ся до підприємців з просьбою, щоби міським робітникам давали першеньство. Сільских робітників почали не пускати до міста; з того пішли суперечки між одними робітниками а другими, а вкінци вийшло, що й по селах вибухли страйки хлїборобскі. Староство вислало урядників, а ті уговорювали селян і грозили війском. І справдї в однім селї, в Должанцї, розміщено війско, хоч селяни заховували ся спокійно. Всеж таки селяни не дали ся наполохати. З причини що власти станули очивидно по сторонї дворских обшарів а против сільских робітників, що неоправданим арештованєм і розміщуванєм війска пригноблюючо впливали на селян, рускі посли соймові внесли зараз інтерпеляцию до правительства. Старости в Тернополи і в сусїдних повітах казали заразом поприбивати по громадах оповіщеня з пересторогою перед страйком; та до тих оповіщень верну ще пізнїйше. Правительство відповіло в галицкім соймі дня 8. липня, що страйк проявив ся був лише в 16 селах і що за причиною властий полагоджено вже спори межи дворами а селянами. Страйковий рух поправдї на хвилю притих, та було се лише длятого, бо тодї покінчено сїнокоси, а властиві жнива ще не розпочали ся. Колиж настали жнива, проявив ся страйк в богатьох дальших громадах инших повітів, ширив ся мов пожежа і обняв вкінци 24 повіти і около 500 громад.

Польскі дневники, особливо більше-менше демократичні, відзивали ся про страйки зразу досить тверезо; але в міру ширшаня страйків почали виступати против них попросту ворожо і розширювати найнеімовірнїйші і з правдою незгідні вісти. Так писано між иншим, що в тернопільскім повітї облягають і палять двори. Такі вісти появляли ся дивним способом також у віденьских часописях, а я сам читав одну, де облога одного галицкого двора рускими селянами була навіть на образку показана, хоч була то чиста видумка. (Пос. Ґневош: »Маємо докази!«). Добре, ми раді би їх почути. До чого доходили ті видумки, показує ся між иншим з того, що польскі дневники доносили про телеґраму, котру селяни з заліщицкого повіту нїбито вислали до росийского царя. Тимчасом показало ся, що кількох селян прийшло до начальника одної телеґрафічної стациї і просили єго о висланє телеґрами до нашого, до австрийского цїсаря. Та хоч в руских дневниках спростовано ту вість, той польский дневник, що єї вперве приніс, не тілько єї повторив, але — річ не до увіреня — покликав ся ще на ті рускі дневники, котрі принесли запереченє тої вісти. Ну, дальше, гадаю, вже не може посунути ся лож!

Також і урядова ґазета львівска якийсь час писала про страйки досить безсторонно. Ще дня 24. липня появив ся в нїй комунїкат, в котрім сказано, що страйк обняв вправдї вже над 15 полїтичних повітів, але що селяни геть переважно заховують ся спокійно і лише в кількох випадках зайшли неспокої остілько, що місцеві робітники непокоїли стороньских. Аж коли проявив ся страйк в гусятиньскім повітї, а тамошні селяни зажадали підвисшеня платнї, зійшли ся тамошні пани на нараду і урадили не попускати і анї о шеляг не підвисшати хлопам платнї хоч там платня була незвичайно мала.

Дня 26. липня появила ся в краківскім Czas-ї статя з покликом: Не попускати! Всяку аґітацию силою здавити! Збори заборонити! Аґітаторів арештувати! Завести виїмковий стан! В два днї пізнїйше та сама урядова ґазета, що єще перед чотирма днями писала про спокійний перебіг страйків, принесла тепер цїлком иншу статю, котру повторили инші польскі дневники, що мовто позаходили великі розрухи, так що мусить ся против страйків ужити ще инших способів.

Пани вислали депутацию насамперед до галицкого намістника, а потому також до президента мінїстрів. Що їм и мінїстер властиво відповів, всїляко о тім писано. Одні дневники писали, що депутация домагала ся заведеня наглих судів і виїмкового стану і що мінїстер указав їй на право краєвих властий в справі заведеня наглих судів. Найбільший польский дневник приніс вість, що мінїстер зажадав від намістника дуже строгих розпоряджень, а намістник тому спротивив ся, та що нїбито через те прийшло межи лагідним намістником а строгим мінїстром до перепалки.

Супротив тої акциї, початої польскими дїдичами, не могли й Русини тихо сидїти. Скоро страйк почав ширити ся, вислано людий зі Львова, щоби поучали селян про страйк, а в разї потреби помагали їм також в орґанїзованю страйків, але заразом щоби остерігали селян перед бучами. Видано також брошуру о страйках; в одній було лише поученє о законї коалїцийнім з р. 1870, а в другій подавало ся селянам єще й инші ради. Сю другу брошуру по якімсь часї сконфіскована; але і першу, несконфіскована забирали жандарми всюди, де єї лише подибали.

Дальше вислали рускі посли кілька телеґрам до мінїстерства, в котрих доносили про стан річий в Галичинї і про поведенє властий та просили центральне правительство, щоби вислало до Галичини комісию, зложену з негалицких урядників, для розслїдженя справи. Ми не жадали, щоби нам повірено на слово; але ми жадали також, щоби й урядовим справозданям не давано віри в разах, коли ми, люди, котрих чейже годї посуджувати о лож, говоримо инакше. Ми жадали, щоби справу розслїдили люди безсторонні. На жаль так не стало ся, а через те не тілько розширив ся дальше страйк, але й збільшила ся самоволя галицких полїтичних властий та гнобленє селян, при чім розуміє ся, також розяренє в краю мусїло збільшити ся. Вкінци прийшов і конець страйків, скоро минули жнива. Тепер прийшов час на карні процеси, котрі й доси ще не покінчили ся. Маємо ще дуже недокладні вісти, але після тих вістий ставлено доси 521 селян перед суд. З них 73 засуджено разом на 192 місяцї тяжкої вязниці, а 325 на 189 місяців арешту; 113 увільнено. Але всї ті 521, що разом дістали 381 місяців арешту або вязниці, висидїли в слїдчій вязници 660 місяців, отже майже два рази тілько, що виносить їх кара.

(Дальше буде).

З полїтичного поля.

В справі Народного і страйкового фонду пише »Дїло«: »Коли рішало ся на зборах львівскої громади питанє про те, на що має обернути ся фонд зложений на академиків-сецесіонїстів, збори станули на тім, що академічний фонд повинен і на далї лишити ся на цїли академічної молодїжи, а на цїли страйків і полїтичної боротьби повинна руска суспільність складати нові добровільні жертви — так, як се було за часів унїверситетскої сецесиї. Найповажнїйші люди, в тім числї і ті, що заряджували академічним фондом, висловили при тім думку, що справа страйків і полїтичної боротьби не менше важна як справа сецесиї, що се тілько дальші етапи нашого національного бою та що руска суспільність повинна се зрозуміти і під-

---

5

Др. Ярослав Окуневский.

З України.

(Конець).

Між студентами познакомив ся я з одним молодим малярем, що лагодив на 25-лїтні роковини смерти Шевченка ілюстроване виданє »Кобзаря«.

Бачив я ілюстрациї до »Гайдамак«. Три шкіци вразили мене найбільше. Се було, як конфедерати вбивають титареви цьвях у голову, як Ґонта скрадає ся, щоб похоронити своїх синів-католиків, а третий, як Ґонта копає »сьвяченим« яму для своїх дїтий.

На рух релїґійно-социяльний, що прокинув ся між мужиками на Українї, на штунду, покладають Українцї великі надії. — Сеж протест, що вийшов із самого народа проти офіцияльного православія і проти социяльного безправства, що пригнїтає увесь український нарід. — Штундисти мають бути дуже чесні, працьовиті і до того дуже енерґічні люди. — Сьвяте письмо читають залюбки і толкують собі єго по своєму розуму, як приміром Лютеранцї, нераз цїлком противно як офіцияльна православна церков. Уряд переслїдує їх дуже — як взагалї усїх, що оважать ся на свою власну, відмінну від уряду думку. Тількиж штундисти виносять усї переслїдуваня — і секта їх росте.

Сьвідомі Українцї розкинули між штундистів український переклад сьвятого письма.

— — — — — — — — — — — —

У Київі прожив я днїв десять і сам не счув ся, як той час проминув.

Поїхав я в Одессу, щоб побачити декого з українських »громадян« та познакомити ся з ними.

Про самий город Одессу скажу, що ся торговельна емпория України, збіговиско усїх рас, яким цїль житя »Geschäft«. — Се жидівско-грецко-вірменьска, татарска кольонїя — а московщини тут лиш тілько, що вдягнені у мундури та і не цїлком.

Вертаючись у Галичину сим разом через Румунїю, задержав ся я ще у Кишиневі, щоб віддати поклін Іванови Нечуєви-Левицкому.

Не знаю, як хто инший робить, а я усе читаючи яку повість, стараю ся уявити собі обличє і стать автора. — Нераз менї здає ся, що бачу єго перед своїми очима. — З таким вимріяним ідеалом ішов я по тих неопрятних вулицях Кишенева, застрягаючи по кістки в поросї — до домика, в котрім жив Іван Нечуй. Я приблизив ся і побояв ся. »А нуж вийде Нечуй не таким, як я собі єго вимріяв, а нуж тряхне він з того педесталю, на якім я єго поставив і опинить ся між звичайними собі людьми?«

Одно маленьке зусилє і я вступив за поріг. Привитала мене середного віку жінка в українськім народнім одягу, у чепци. Се та Матрена, чи як їй на імя, що хозяйничає в хатї старого парубка Нечуя та доглядає єго. Дай їй Боже здоровля і довгого віку!

Проти мене, простягаючи руки, вийшов низенький ростом худощавий чоловік із лицем звичайним собі, так трошки з відтїнком татарским в обличю. Се був Нечуй. Я побояв ся за свої педесталї. Коли однако Нечуй почав своєю живою і повною образів бесїдою росказувати свої погляди на Україну, на єї значінє у сьвітї, то я все слухав і наслухати ся не міг.

»Се він, той сам, яким я собі єго представляв: автор Хмар, Причепи і Бурлачки«.

Читав менї Нечуй деякі уступи із своєї нової повісти »Старосьвітскі батюшки і матушки«, де він — на мій погляд — дуже удачно схарактеризував старосьвітских панотцїв і попадї.

Менї здавало ся, що бачу перед собою деякі типи, стародавні типи, що переховали ся ще за мого дитиньства у нашій Гуцульщинї. —

У граничній росийско-румуньскій стациї Унгенї скоїла ся надомною ще одна біда на прощанє. — »Ізвольте паспорт«.

В повнім переконаню своєї невинности — адже я нїкого не убив, нї не вкрав нїчого, в богоспасаємій Росиї — подаю жандармови свій австрийский паспорт.

— »Вам виїздить нельзя!«

— Що се там? Чому як?

— Бачу я уже себе десь в не »так от-

держить їх як найенерґічнійше своєю материяльною підмогою.

»Утворенє фонду подібного до академічного на цїли страйків тай загалом полїтичної боротьби передано при тім Народному Комітетови, виходячи з того погляду, що Народний Комітет як полїтична орґанїзация і начальна екзекутива національного сторонництва до сего найвідповіднїйший — як дальше і з тої причини, що Народний Комітет має вже під своїм зарядом завязок національного фонду і тому є пожадане, щоб всякі жертви на всї полїтичні цїли спочивали в одних руках.

»Подаючи до публичної відомости отсе рішенє львівскої громади, мусимо сконстатувати, що наша суспільність, як дуже живо заінтересувала ся справою сецесиї і слала добровільні жертви на цїли сецесиї, так менше інтересує ся і слабше сповняє свої обовязки що-до дальших етапів нашої боротьби. А потреби між тим множать ся і хвиля вимагає від нас щораз більшого накладу працї і гроша. Процеси страйкові ще не скінчили ся, в богатьох случаях треба буде прийти потерпівшим з причини страйків з материяльною помочию, а се все вимагає значних капіталів. Та не тілько одні страйки стоять у нас на дневнім порядку — зайде потреба боронити нас на вні на широкім полїтичнім сьвітї чи-то часописями на чужій мові, чи-то бюром кореспонденцийним, а при тім — що єще важнїйше! зброїти ся в самім краю, скріпляти кадри нашої орґанїзациї і вести брошурами і словом пропаґанду наших ідей і нових способів нашої боротьби. А коли на все те не стане гроший, коли суспільність хочби з остатного не, попре того всего добровільними жертвами, тодї ми не вспіємо довести справ до кінця і при всїх силах і аґресивности наших противників не зможемо устояти ся в боротьбі...

»В тяжкій хвили нехай народ сповнить свій обовязок, бо вся наша будучність залежить від нашого пожертвованя для народної справи, від нас самих«...

Новинки.

— **Календар**. В четвер: гр.-кат. Арети, Атаназия; рим.-кат. Леонарда. — В пятницю: гр.-кат. Маркіяна; рим. кат. Енґельберта.

— **Від Адміністрациї**. При зміні місяця просимо наших ВПов. Передплатників відновити передплату і вирівнати залягаючі рати, бо на кредит не будемо висилати часопись. Також просимо приєднувати нам нових передплатників.

— **З товариств**. Засїданє Видїлу Товариства ім Котляревского відбуде ся в четвер дня 6. с. м. о 7. год. вечером в комнатах »Рускої Бесїди«.

Дирекция »Народної Торговлї« повідомляє Вп. членів, що на основі рішеня загальних зборів виплачують від дня 2. с. м. так центральна Каса, як і всї каси складові дивіденду від удїлів за рік 1901/2 по 7% за предложенєм книжочки удїлової.

Товариство Руских Жінок і Руска Бесїда в Перемишли, устроюють спільними силами ряд відчитів і вечерниць музикально-декляматорских. Перші вечерницї відбудуть ся в недїлю дня 9. с. м. в комнатах »Рускої Бесїди«. Початок точно о 8. год. вечер. Вступ 20 сот. Буфет в власнім зарядї. Окремих запросин не висилає ся.

— **Хлїборобскі страйки перед судом**. Перед звичайним трибуналом у Львові відбула ся дня 3. с. м. карна розправа против 9 обжалованих господарів з Каменополя, львівского повіта. Після акту обжалованя інкримінованї подїї так представляють ся: Каменопольский посесор ще з початком весни законтрактував до жнив на двірских ланах людей з сусїдного села Прус. Місцеві люди чули ся тим покривджені і тому ухвалили страйкувати і не допустити чужих робітників. З огляду на таку ситуацию удав ся двір о поміч до львівского староства. Староство вислало туда двох жандармів, а опісля прибула там компанїя війска з жандармами. На мостї застали майже цїлу громаду мущин, женщин і дїтий. Прибувший з війском комісар староства Єловицкий візвав зібраних, щоби розійшлись. І тут то мали обжаловані допустити ся закиненої їм актом обжалованя злочину публичного насильства, переступства збіговиска, нарушеня коалїцийного закона і перешкоди в урядованю.

По переведеню розправи трибунал засудив Олексу Островского, Яна Мельника і Северину Бурмусову по 8 днїв, а Олексу Савку на 14 днїв арешту, за звичайне переступство, а инших увільнено. Боронили адв. др. Левицкий і др. Фельд.

Перед трибуналом карним в Тернополи відбула ся дня 24. жовтня с. р. розправа против Карпа Ількова і 3 товаришів з Дубовець о злочин насильства, поповнений після акту обжалованя в той спосіб, що дня 4. липня с. р. обжаловані мали грозити робітникам з Добривід, спровадженим до Дубовець, що порозбивають їм голови, як підуть жати на лан. При розправі обжаловані перечили вину, а також сьвідки зізнавали на користь обжалованих. По розправі трибунал засудив Йосифа Каплуна за переступство §. 3. коал. зак. на 10 днїв арешту, Йосифа Редькву на 6 днїв арешту, а прочих двох обжалованих увільнив. Боронив адв. др. А. Гриневецкий.

— **Комітет фонду академічного** пригадує отсим, що має на продаж образ Матери Божої кисти нашого артиста-маляра п. Теофіля Копистиньского. Образ Успения Пресьв. Богородицї, стилю западного, представляє Пресв. Богородицю вступаючу з ангелами до неба. Образ сей мальований після майстра Мурілля. Надає ся дуже не тілько до церков на престоли, але і до сальонів. Вартість єго що найменше 250 К, однак комітет готов приняти в даних случаях від брацтв і стоваришень церковних також низші оферти. Оглядати можна сей образ в книгарни Ставропигійского Інституту. Оферти просимо вносити на адресу комітету. За комітет: *Др. Ярослав Кулачковский.*

— **Адв. др. Евген Олесницкий** лежить від кількох днїв у д ра Врублевского у Львові, недужий на запаленє бічної кишки. Криза вже минула і др. Олесницкий має ся вже лїпше.

— **Пожар церкви**. В Гуснім нижнім, турчаньского повіта, спалила ся до тла дня 1. с. м. філїяльна церква. Дзвіницю з дзвонами уратовано. Церков була дуже низько асекурована. Причина пожару поки-що незвісна.

— **Зловіще число**. На онодїшнім »собранїю« членів кацапского »Друґа« — як нам доносить наочний сьвідок — було всего **13** управнених до голосованя, так що дехто тихцем замічував, чи не лїпше було би розвязати »общество«. І справдї було би се ще наймудрійше дїло зі всїх, які яничарска маладьож доси зробила. Замість дати свому »обществу« гинути повільно смертию на невилїчиму недугу — брак членів — лїпше перетяти єму нитку житя, а самим забрати ся »в свой Суздаль«.

— **Поєдинок пос. Брайтера**. Дня 2. с. м. повернув п. Брайтер до Львова і тодї почали ся дальші пересправи межи єго сьвідками а сьвідками підпоручника Мольнара. Сьвідки підпор. Мольнара не пристали на заяву, яку пос. Брайтер хотїв зложити, але домагали ся оружної розправи. В виду сего сьвідки п. Брайтера, др. Чоловский і п. Веберсфельд зложили свої мандати, заявляючи, що після їх погляду посольский мандат не дозваляє п. Брайтерови ставати до оружної розправи анї яко послови анї яко приватному чоловікови. Справа покінчила ся поки-що списанєм відповідного протоколу.

— **Еміґрацийного наганяча** Кароля Рабку з Макова арештовано онодї на краківскім двірци. Рабка перевозив до Америки Ів. Косовского і Йос. Войнаровича з Риманова та Василя Царкова з Костирова. В дорозї так обдер згаданих еміґрантів, що они не мали з чим пускати ся в дальшу дорогу і тому завернено їх шупасом домів, а Рабка буде небавом відповідати перед судом за обманьство і намову до еміґрациї.

— **Другим віцепрезидентом** міста Львова вибрано вчера п. Станислава Цюхціньского 52 голосами на 83 голосуючих. Один голос упав на п. Шаєра, а 30 карток було білих.

— **Ґеоґрафія причиною самоубійства**. В Смоленьску — як доносить тамошний »Вєстнїк« — застрілила ся 16-лїтна дочка дворяньска, а яко причину заподїяної собі смерти подала »проклятущу« ґеоґрафію.

— **Дрібні вісти**. В Новім Санчи застрілив ся зелїзничий урядник Валєриян Кучиньский, лїт 47, батько 3 дїтей. — В повітах: львівскім, сокальскім, мостискім і дрогобицкім знищили миши майже всю озимину. Повітові ради взяли ся до витроєня миший фосфором.

Наука, штука, лїтература.

— Семий випуск музичного видавництва »Станиславівского Бояна«, який появив ся при кінци мин. місяця, містить композицию на тенор в супроводї фортепяна Дениса Січиньского до слів Івана Франка: »**Як почуєш в ночи**«, з циклю поезий »Зівяле листє«. Цїна 60 сот. — Всї випуски видані доси »Станисл. Бояном« можна набувати в книгарнях ім. Шевченка і Ставропигійскій у Львові, в книгарни Пардїнїого в Чернівцях, а в Станиславові в торговлях Т. Стахевича, А. Вайсса і в адміністрациї видавництва (Евг. Якубович, карве заведенє).

— Проґрама концерту »**Льв. Фільгармонії**« з 3. падолиста була примінена до »задушного дня«. Виконувано твори о настрою сумнім, приміром представлено з Ваґнера опери »Götterdämmerung« смерть Сіґфрида, виконано похоронний марш Шопена, вісьпівано Бетговена »вечірню«, відограно увертуру Монюшка до Міцкевичівских »Dziad-ів«, Чайківского »сумну пісню« і Фібіха похоронний марш з єго опери »Суджена з Месіни«, скомпонованої на основі Шіллєровскої »Die Braut von Messina«. Крім того виголосив артист краківскої сцени, п. М. Тарасевич поему Словацкого »В Швайцариї« і Уейского вірш. З творів сих припав до смаку публїки найбільше квінтет смичковий Чайківского. Уривки з опер не зробили враженя. Хор академіків (18 людий) не конче був складний. Фібіха уривок з згаданої опери не дорівнав композициї сегож автора: »Вечером«.

В концертї з 4. падолиста взяла участь пянїстка Фаннї Влюмфельд-Цейслєр. Єї припоручили афіши яко »пянїстку з Нового Йорку« а один з дневників яко »Падеревского в спідници«. Львів потребує реклями. Сим разом реклама була злишна. Панї Цейслєр виявила себе артисткою, хоч не в родї Падеревского, то в родї Тавсіґа, а прикмети єї гри спочили в артистичній ритміцї, дуже хорошій мельодицї та в верві музикальній. Є се темперамент на скрісь музикальний, що обмежує себе правилами штуки. Розуміє твору музичного і скінчена технїка становлять підклад до гри артистки. Панї Цейслєр є живим доказом, що і в Америцї »грають«. Надто взяла артистка в проґраму свого концерту мельодийний концерт a moll Ґріґа та бравурне скерцо (d-moll) Лїтольфа. Шкода лише, що орхестра, під управою п. Мельцера, не примінила ся тїсно до ритміки артистки, а в богато місцях не зуміла змодеровати ся та випадала з темпа. Надпроґрамовий »військовий марш« Шуберта (в укладї Лїста) і Spinnerlied« Мендельсона, виконанї з повною свободою, вервою і з чудним crescendo та decrescendo аж до павутинного pianissimo, поставили артистку в очах публїки дуже високо. Орхестра поторила на сїм концертї Сметани увертуру до »Лїбуши« і Носковского »Морске Око«. Яко новість виконано з успіхом Бетговена сімфонїю (ч. I), музичний твір з першої доби творів Бетговена, коли ґенїяльний поет стояв ще під впливом Гайдена і Мозарта.

Н. В.

— **Репертуар Львівскої Фільгармонії**. В четвер дня 6. падолиста »великий концерт фільгармонїйний« при співучасти Станислава Барцевича, скрипкара і Максим. Уляновского, оперового артиста. Проґрама: I. 1. Россінї: Увертура до опери »Вільгельм Телль«. 2. Моссенет: Ария з опери »Король Лягор« відсьпіває в тов. орхестри М. Уляновский. 3. Vientenyrs: Концерт ч.

далених« провінциях. —] По тім, що я наслухав ся про тамошні порядки, я на усе був приготований. Їду до жандармского офіцира та сей — признати треба — дуже ввічливо пояснив менї причину моєї примусової задержки.

У Росиї такий порядок, що не лиш нїкого не впускають у свої границї, коли не забезпечить перед тим свою благонадежність у росийского консуля і не випускають нїкого, коли не викаже ся на паспортї таким самим сьвідоцтвом і підписом від полїциї того місця, де пробував довше.

— »Про Біг!« Та не вертатись менї звідси до Київа або до Одесси, де я жив довший час, звертаюсь я до офіцира.

Офіцир змилосердив ся, спасибі єму за те і дав добру раду.

— Вертайте — каже — до Кишенева, усего дві години їзди, ідїть просто з двірця до полїцейского участку, вони вам там підпишуть. Він зробив рукою рух до кишенї, я зрозумів. — Вечірним поїздом — кінчив офіцир — можете сюди вернути ся.

Все було в порядку — як предвидїв офіцир — і я попращав гостинні границї росийскої імперії.

А всеж тодї, подумав я собі, ті паспортові трудности, ся жадоба уряду замкнути своїх підданих китайским муром — пуста робота!

1881-го року.

4. відограє в тов. орх. Стан. Барцевич. — II. 1. Вайнґартнер: Сімфонїчна поема »Король Леар«. 2. Вормсер: »Циганьска суїта« а) Чардаш; б) Над берегом Дунаю; в) Словацкий танець відограє в тов. орх. Ст. Барцевич. — III. 1. а) Ґаль: »О, як бим в недолї тій...« б) Фоот: »Irrisch Folk'son«; в) Ріcеґарі: »Te souvieustu« відсьпіває М. Уляновский. 2. а) Падеревский: Мельодия з »Пісні подорожника«; б) Рубінштайн: »Тореадор і Андалюза« зі суїти »Костюмовий баль«.

В суботу, дня 8. падолиста, по»пулярний концерт«.

Телеґрами.

Будапешт, 5. падолиста. Pester Lloyd доносить, що сербский король Александер відвідає цїсаря Франц Йосифа в Будапештї. — Угорске бюро кореспонденцийне заперечує сю вість.

Прага, 5. падолиста. Politik доносить з Відня, що на дневнім порядку завтрішного засїданя палати послів є 15 наглих внесень, а між ними 12 молодоческих.

Аден, 5. падолиста. Команду над анґлїйскою виправою до краю Сомалїв обняв ґенерал Манінґ. Виправа вирушить за 6 недїль.

Льондон, 5. падолиста. При замкненю рахунків за 1903. рік, вставлять в буджет додатково вісїм мілїонів фунтів штерлїнґів для Трансвалю і Оранії. З того 3 мілїони припаде до розпорядимости бурґерів, 2 мілїони на відшкодоване инних осіб, що в часї війни потерпіли шкоди, а 3 мілїони піде до розпорядимости заряду кольонїй на позички.

Льондон, 5. падолиста. До Times-а доносять з Нового Йорку: Населенє з немалим напруженєм дожидає вибору нового ґубернатора Сполучених Доржав, бо єго вибір буде заповідию виборів президента Сп. Держав. Коли перейде демократ Колер проти републиканина Оделля, то Рузвельт перепаде при виборі президента.

Надіслане.

Специяліст недуг **горла і грудий**

Др. ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголїтний лїкар клїнїчний і заведеня лїчничого в Щавници, ординує постійно **у Львові, ул. Корнятів ч. I., II пов.** (Народний Дім).

11(3-?)

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна

Найславнїйша проґрама!

від 17. до 31. жовтня 1902.

При співучасти військової музики 30. п. п.

1) **Увертура** (Реклямоґраф). 2) 15 пань. **Міміплястика**: сьвітляні піраміди та мармурові ґрупи. 3) Найбільша американьска пантоміна: **На виставі автомобілїв**. 4) **Miss Paula**, трансформацийна дансерка. 5) **The Elmones**, жонґлери смолоскипами. 6) Орхестра. 7) **Juno Salmo**, золотий Мефісто. 8) **Grandjeau and May**, піруети і сальтомортале на дроті. 9) **Wiliam Latoure**, пародия надсцени у мінїятурі. 10) **Ольга Барезиньска**, сценїчна фантармаґория барв. 11) **Американьский біоскоп**: Коронация Едварда VII.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятницї **High-Life** представленє. Білети вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

НАКЛАДОМ ХОЙНАЦКОГО.

Бернстерне Бернсона

LABOREMUS

драма о 3 актах,

переложена після авторизованого, нїмецкого видання

Львом Лопатиньским.

Модерна тема і модерне наскрізь єї переведенє. Диальоґ є справдї містерною плетїнкою драматичної роботи. Єго читати є може більшим вдоволенєм, як бачити на сценї, де певно пропадає не один дотепний натяк та тонка відтїнка.

Набути можна в Ставропигійскій книгарни у Львові.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Від огню обезпечайте ся тілько в »Днїстрі«.

Днїстер

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок ч 10. (дім »Просьвіти«).

є одиноким руским Товариством асекурацийним.

Фонди »Днїстра« з днем 31. грудня 1901.

Фонд резервовий	386.402 кор. 83 сот.	разом 645.383 кор. 59. сот.
Резерва премії	205.227 „ — „	
Резерва специяльна	6.000 „ — „	
Фонд емеритальний	47.753 „ 76 „	

»Днїстер« обезпечає будинки як також збіже і пашу против шкід огневих. Всї три ВП. Ординарияти припоручили **»Днїстер«** Веч. Духовеньству і всїм вірним.

Оплата премії в »Днїстрі« є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє **»Днїстер«** межи своїх членів яко звороти. В р. 1900. і 1901. виносить зворот 8%.

Шкоди виплачує **»Днїстер«** дуже скоро, а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив **»Днїстер«** 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.

Члени »Днїстра« можуть без перешкоди затягати позички в Банку краєвім і касах ощадности, бо каси ті принимають полїси **»Днїстра«** при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати через **»Днїстер«** — капітали на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти і т. д. — краківскім Товаристві, а з провізиї від тих обезпечень відступає **»Днїстер«** часть на рускі добродійні цїли.

Аґенциї передає **»Днїстер«** радо селянам, господарям, особливо де нема **»Днїстра«**. Аґенти заробили 349.486 кор. провізиї.

На житє обезпечайте ся тілько через »Днїстер«.

Селяне! убігайте ся тілько о аґенциї »Днїстра«.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Віддїл депозитовий

принимає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принимає до переховання паперн вартістні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Депозити сховкові

(Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де **безпечно і дискретно** переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїйші зарядженя.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у віддїлї депозитовім.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від I-го мая 1902.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
		6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
		6·20	з Чернівцїв (Іцкан, Галацу), Чорткова
		6·50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.
		7·45	з Янова
		7·40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
		8·00	„ „ на дв. головний
		8·10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		8·15	з Сокаля, Рави рускої
	1.35	8·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
		10·25	з Ряшова, Любачева
		11·55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
		1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
		1·23	з Янова
	2·20		з Підволочиск, Копичинцїв на дв. Підз.
	2·35		„ „ на дв. голов.
		3·14	з Брухович (15. мая до 14 вер. в нед. і сьв.
		4·40	з Самбора, Стрия, Сколього (1/5 – 30/9)
		5·11	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		5·35	„ „ „ на дв. голов.
	1·45	5·40	з Чернівцїв, Іцкан
		5·50	з Кракова
Н і ч			
		6·00	з Сокаля, Белзця і Любачева
		8·04	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
		9·12	з Брухович (15. мая до 14 вер. в нед. і сьв.)
	12·15	9·20	з Чернівцїв, Букарешту
		9·25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)
	8·40	9·50	з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Розвадова
	2·31		
		10·03	з Янова (від 1. мая до 15 вер. в нед. і сьв.)
		10·02	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. [illegible]
		10·20	„ „ „ на дв. голов.
		10·50	з Лавочного (Пешту) Хирова Калуша
		3·14	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
		3·35	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
		6·25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
	1·55	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
	2·09	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
		6·35	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
	8·30	8·40	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
	2·55		
		9·00	до Лавочного, Хирова, Калуша
		9·15	до Янова
		9·50	до Белзця, Сокаля, Любачова
		10·30	до Чернівцїв, Потутор
		10·40	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
	2·40	10·57	„ „ дв. гол.
		1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлю і сьвята
		2·15	до Брухович від 15 мая до 14. вересня в недїлї і сьвята
		3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
		3·15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
		3·26	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
		3·30	до Ряшева, Хирова, Любачева
Н і ч			
		6·10	до Станиславова, Жидачева
	12·45	6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
		6·30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1903. щоденно
		6·35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		7·10	до Сокаля і Рави рускої
		8·16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
		8·25	до Перемишля
		9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
		9·20	„ „ дв. Підзамче
		10·05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
	2·51	10·30	до Іцкан, Чорткова
		11·00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
		11.10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11·32	„ „ дв. Підзамче
		4·15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
		5·50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) уділяє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.